

Aspekty ovlivňující přijetí společné měny

Pavel Klička¹

¹ Vysoká škola finanční a správní, Fakulta ekonomická, Katedra ekonomie a mezinárodních vztahů, Estonská 500, 101 00 Praha 10; email: pavel.klicka@seznam.cz

Grant: 7773

Název grantu: projektu „Aktuální trendy ve vývoji finančních trhů“, podpořeného z prostředků institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace Vysoké školy finanční a správní v r. 2017.

Oborové zaměření: AH - ekonomie

© GRANT Journal, MAGNANIMITAS Assn.

Abstrakt V souvislosti s ukončením intervencí České národní banky se opět rozvinula debata o přijetí společné měny. Mezi širší veřejností je však odpor ke společné měně stále zřetelnější a v současnosti by si přálo společnou měnu dle průzkumů okolo 20 % obyvatel. Ekonomické problémy Řecka, Itálie, ale i Španělska tomuto názoru dávají za pravdu. Z hlediska ekonomických kritérií Česká republika celkem bez problémů tato kritéria plní. Je třeba si klást celou řadu dalších otázek. Mezi takové patří například to, zda společná měna skutečně prospěla ekonomicky státům, kteří mají Euro zavedené. Jsou skutečně Maastrichtská kritéria tím nejpodstatnějším faktorem s ohledem na jejich (ne)plnění ze strany některých států eurozóny? Mezi podstatnou otázkou také patří, zda si přejeme i další integraci a prohlubování integračního procesu a zda je vůbec v zájmu české ekonomiky, aby se vzdala vlastní měnové politiky. To jsou hlavní otázky, které musíme brát v potaz při rozhodování o vhodnosti společné měny.

Klíčová slova: ekonomická sladěnost, měnová politika, problémy společné měny

1. NEKONVERGENČNÍ KRITÉRIA

Podle Václava Klause je však třeba se dívat na maastrichtská kritéria z pohledu toho, že je formulují země společné měny vůči těm, kteří se k této měně chtějí připojit. Z tohoto pohledu to jsou kritéria logická a oprávněná. Země, které používají euro, nemohou mít zájem na tom, aby ho používal i ten, kdo by byl pouhým černým pasažérem. Z toho důvodu jsou tato kritéria výlučně ekonomická. Podle Klause je však třeba sledovat také svůj zájem, tudíž kritéria z pohledu České republiky by měla být odlišná. Nás musí zajímat, nakolik je pro nás výhodné euro přijmout a připojit se k eurozóně. Už v roce 1997 takto postupovat britský ministr financí Gordon Brown. Ten zformuloval tzv. „Brownovy testy“, pomocí kterých mělo být argumentováno pro vstup do eurozóny. Nakonec to vedlo ke zcela opačnému efektu a Velká Británie se členem nestala. (Klaus, 2006)

Takovými kritérii může být:

Ochrana před exogenními šoky

V Evropě proběhla hluboká a ničivá finanční a ekonomická krize jako důsledek toho, že se na labilní Evropu z USA přenesl

nebezpečný krizový virus, který se zrodil v americkém bankovním a finančním systému. Před tímto virem Evropu euro neochránilo. Jednou z klíčových učebnicových tezí o přínosu společné měny velkého ekonomického celku, však vždy bylo, že euro ochrání členské země před exogenními šoky. Exogenní šok nastal, společná měna už téměř desetiletí existovala, krize přesto proběhla.

Podpora ekonomického růstu, resp. ochrana před propadem HDP

HDP České republiky v roce 2009 poklesl o 4,5 %, ale v Německu o 5,1 %, v Itálii o 5,5 %, ve Slovinsku o 7,9 % a např. ve Finsku o 8,5 %. V kvazi-eurozemích Lotyšsko, Litva a Estonsko (byly už v tzv. currency board pevně připoutány k euru) poklesl HDP dokonce o 17,7 %, 14,8 %, resp. 14, 1 % (všechna data podle Eurostatu);

Ochrana před zadlužováním zemí

Vznik společné evropské měny radikálně snížil vlastní, vnitřní, domácí disciplínu jednotlivých zemí. Došlo k rozmazání zodpovědnosti, kompetencí, pravomocí. Bez eura by signály o nebezpečném zadlužování se dopadly na jednotlivé členské země eurozóny rychleji, a o pár let dříve by pravděpodobně došlo k opatrnější fiskální politice.

V ČR se dluh státu jako podíl na HDP zvýšil z 28,7 v roce 2008 na 42,6 % v roce 2014, u eurozóny jako celku za stejná léta ze 47 na 82 %. Nám se tedy tento podíl zvýšil o 14 bodů, jim o 35 bodů. To není malý rozdíl. Např. Irsku ze 43 na 110 %, Španělsku z 39 na 98 %, Portugalsku ze 72 na 130 %, Slovinsku z 22 na 81 %. Průměrná hodnota u eurozemí se zvýšila ze 47 na 82 %, u neeurozemí (ale členských zemí Evropské unie) z 36 na 56 %;

Umožní společná měna reagovat na měnící se ekonomické podmínky?

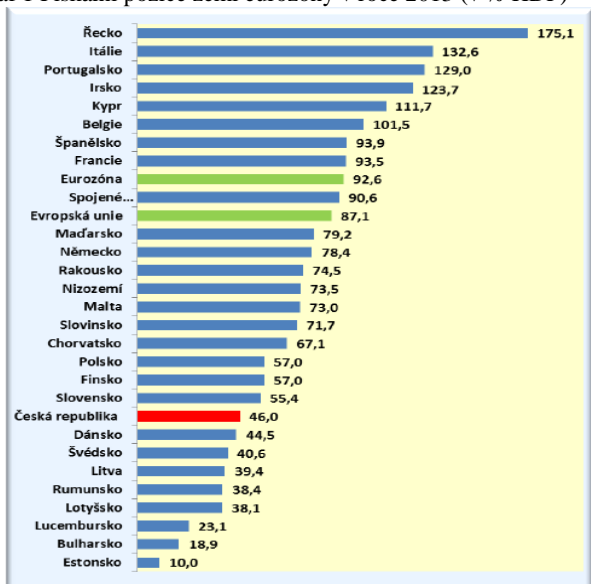
Euro jako celek mohlo vývojem svého kursu reagovat na měnící se ekonomické podmínky (a snad i reagovalo), ale reagovalo „podle průměru“, tedy nikoli tak, jak by potřebovaly jednotlivé země. Proto to nemohlo vyhovovat ani Německu nebo Řecku, ale ani Holandsku či Portugalsku. Česká koruna, polský zlotý a maďarský forint mohly reagovat podle svého, eurozemě nikoli. (Klaus, 2014) Z výše uvedeného je patrné, že existuje velká a hlavně podstatná skupina

kritérií, kterou nelze opomenout při rozhodování o přistoupení k Euro.

2. FINANČNÍ ZÁVAZKY PRO PŘISTUPUJÍCÍ ZEMĚ (MF ČR, ČNB, 2015)

Oproti původnímu očekávání zakladatelů eurozóny nedošlo mezi jejími členskými zeměmi k zásadní hospodářské konvergenci, nezvýšila se jejich hospodářská dynamika, ani nedošlo ke sladění hospodářských cyklů. Rozdíly jsou patrné též ve výši zadluženosti vládního sektoru, kdy šest zemí eurozóny v tomto ukazateli v roce 2014 překročilo 100 % HDP (Belgie, Itálie, Irsko, Kypr, Portugalsko a Řecko). Schodek vládního sektoru eurozóny se v roce 2014 snížil na 2,6 % HDP, a poklesl tak poprvé od roku 2008 pod referenční hodnotu 3 % HDP. Prahové hodnoty pro schodek a dluh respektuje v současnosti pouze pět zemí eurozóny z devatenácti (Graf 1).

Graf 1 Fiskální pozice zemí eurozóny v roce 2013 (v % HDP)

Zdroj: 1 Government deficit and debt. Lucemburk, Eurostat, říjen 2015, [cit. 29.10.2015], <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_finance_statistics>.

Doplnění podílu ČR na upsaném kapitálu Evropské centrální banky

Po národních centrálních bankách států mimo eurozónu je požadováno splacení pouze minimálního procentního podílu na upsaném kapitálu ECB jakožto příspěvku na úhradu provozních nákladů ECB. V současnosti se dle rozhodnutí ECB jedná o 3,75 %. Po vstupu ČR do eurozóny by ČNB musela zbylou část upsaného kapitálu doplatit - 4.5 mld. Kč

Závazky spojené s účastí ČR v Evropském mechanismu stability

Přestože by ČR teoreticky mohla přijmout euro, aniž by se stala smluvní stranou ESM, členové eurozóny mohou svůj souhlas s přijetím eura v ČR fakticky podmiňovat vstupem do mechanismu. ČR by tak musela do čtyř let splatit základní kapitál ve výši 50,7 mld. Kč. Celkový závazek je 437,4 mld. Kč, jelikož 386,7 mld. Kč je podmíněný závazek v případě plného využití záůjční kapacity ESM. To je ale v dohledné době nepravděpodobné.

Závazky související s členstvím v Jednotném mechanismu pro řešení krizí

Vzhledem k tomu, že účast států eurozóny v bankovní unii vyplývá přímo z již účinných ustanovení práva EU, znamená závazek ČR přijmout euro též závazek nejpozději ke dni přijetí eura vstoupit do bankovní unie – 24,6 mld. Kč

Náklady spojené s účastí ČR v Jednotném mechanismu dohledu

Náklady odráží souhrnnou roční výši poplatků hrazených českými bankami Evropské centrální bance za výkon dohledu – 59,5 mil. Kč. (MF ČR, ČNB, 2015)

3. HLAVNÍ PROBLÉMY PŘIJETÍ, VÝHODY A NEVÝHODY

Hlavní nejistotou a možným problémem tedy bude zejména v počátečním období úroveň převodového kurzu z koruny na euro.

Všeobecně se očekává, že koruna bude vůči euru dlouhodobě posilovat. Na posílení kurzu koruny bude působit zejména skutečnost, že současný kurz je dosti vzdálený od cenové parity, která je jedním ze základních faktorů ovlivňující hodnotu kurzu. Ceny v ČR byly totiž podle Analýzy stupně sladění ČR s Eurozónou, kterou zpracovala v prosinci 2016 Česká národní banka, v roce 2015 na úrovni 63 % cen v Eurozóně. Tento faktor bude dlouhodobě nepochybně tlačit na zpevnování kurzu koruny k euru. Obdobně budou působit i další vlivy, jako v zásadě příznivý stav platební bilance, vysoký objem devizových rezerv, relativně nízká zahraniční zadluženost, apod.

Je nutné si uvědomit, že Česká republika je malou, velmi otevřenou ekonomikou, kde se podíl zahraničního obchodu pohybuje na zhruba třech čtvrtinách hrubého domácího produktu. A první, kdo se v případě silného vstupního kurzu může dostat do složité situace, budou exportéři. Pokud se například budou mzdy zaměstnanců exportního podniku pohybovat kolem úrovně průměrné měsíční mzdy (nyní cca 30 tis. Kč), pak při přepočítacím koeficientu 30 Kč za euro bude firma platit 1 tis. euro průměrné mzdy. Pokud bude koeficient stanoven na 25 Kč, bude tato mzda 1.200 EUR a při koeficientu 20 Kč pak dokonce 1.500 EUR. Obdobně se budou chovat i další náklady, hrazené v tuzemsku, například platby za elektřinu, vodu, apod.

Naproti tomu ceny, za které vývozci v zahraničí svou produkci prodávají, denominované ať už v eurech, dolarech nebo v dalších měnách, zůstanou stejné. V důsledku působení tzv. křížových kurzů, musí totiž při zpevnění koruny k euru dojít i ke zpevnění koruny vůči ostatním měnám. Nelze předpokládat, že by zahraniční zákazníci akceptovali růst ceny zboží z důvodu změny kurzu koruny. Na druhé straně se ale exportérům zlevní v případě pevnějšího kurzu dovážené komponenty, což jim může alespoň zčásti kompenzovat výše zmíněné ztráty.

Stejnému problému budou čelit také firmy podnikající v oblasti služeb, zejména v cestovním ruchu. Například, pokoj pronajímáný za 1.000 Kč denně bude stát při kurzu 30 Kč 33 euro, při kurzu 25 Kč 40 euro a při kurzu 20 Kč dokonce 50 euro. To se přirozeně odráží v konkurenceschopnosti celého odvětví. V podobné situaci jako exportéři budou také příjemci úvěrů, zejména fyzické osoby. Při poměrně vysoké míře zadluženosti některých skupin obyvatelstva to může ve společnosti vyvolat značné napětí. Například, pokud má dlužník nesplacenou hypotéku ve výši 1 milion korun, pak při vstupním kurzu 30 Kč bude jeho dluh 33 tis. eur, při kurzu 25 Kč 40 tis. Euro a při kurzu 20 Kč dokonce 50 tis. euro. Je sice pravda, že jeho plat by se měl přepočítávat rovněž

stejným koeficientem, otázkou ale je, jestli mu jeho zaměstnavatel bude schopen mzdu při pevnějším koeficientu – tj. kolem 20 Kč za euro – vůbec vyplácet. Jak podnikatelé, tak i dlužníci tedy budou mít zájem na co nejměkčím vstupním kurzu koruny – jeho ponecháním na současné úrovni kolem 27 Kč nebo ještě lépe dalším změkčením pokud možno až k 30 Kč za euro. Na druhé straně budou přirozeně existovat i skupiny, které budou z pevnějšího přepočítacího koeficientu profitovat.

První takovou skupinou budou vlastníci úspor. Jeden milion korun úspor bude při kurzu za euro 30 Kč 33 tis. euro, ale při kurzu 20 Kč to bude již 50 tis. euro. Ceny by se měly sice ve stejném poměru rovněž zvýšit, ale čeští majitelé úspor mohou své peníze utrácet nejenom doma, ale velmi snadno i v blízkém zahraničí, kde se eurové ceny měnit nebudou. Obdobně by mohli ze silné koruny profitovat také příjemci stálých mezd a penzí, zejména státní zaměstnanci a důchodci, kteří jsou za normálních okolností většinou na konci příjmového spektra.

Za těchto okolností je zřejmé, že ať by byl vstupní kurz koruny k euru stanoven na jakékoli úrovni, vždy budou ve společnosti „výherci a prohrávající“. Nespokojenost „prohrávajících“ se pak projeví ve společenském napětí. Jak již bylo řečeno výše, české orgány budou mít ale na velikost vstupního kurzu v nejlepším případě jen velmi omezený vliv.

V zásadě jediným způsobem, jak výše uvedené negativní dopady zmírnit nebo i vyloučit je postupně sladovat zejména české ceny, měnové podmínky (především úrokové sazby) a další makroekonomické veličiny s Eurozónou. Pomoci může i širší vtahování eura do vnitřních peněžních toků, což se již částečně děje. Teprve po dosažení vysokého stupně sladění by mohla Česká republika „vplout“ do Eurozóny.

Sladění naší ekonomiky s Eurozónou je ovšem záležitostí mnoha let. Přijetí eura ale také bude časově náročný proces. V první řadě musí dojít k politickému rozhodnutí. Politická scéna se bude v nejbližším roce vypořádávat s důsledky parlamentních voleb. Vzešlá koalice bude mít jiné starosti, než se pouštět do tak riskantního kroku, jakým vzhledem k výše uvedeným problémům přijetí eura zjevně bude. Další dva roky bude muset česká koruna být ve výše zmíněném mechanismu ERM II. Vstup České republiky do Eurozóny proto nelze očekávat dříve, než v roce 2020. (Kolman, 2017)

Problém společné měny je, že stát nemůže vykonávat svoji měnovou politiku, která by byla k jejímu prospěchu.

Okamžikem, kdy přijme jednotnou evropskou měnu, deleguje měnovou politiku na Evropskou centrální banku (ECB), která vykonává měnovou politiku jednotně ve všech zemích, které přijaly euro (tzv. eurozóna). Tato politika je pro všechny země eurozóny stejná, úrokové sazby a pochopitelně i kurz tak mají všechny členské země stejné. Takovýto jednotný „měnový kabát“ přitom padne dobře jen zemi, která má podobný vývoj jako jádro eurozóny a která je schopna chybějící měnovou politiku nahradit pružnou rozpočtovou politikou a dalšími přízpůsobovacími mechanismy. Jednotné nastavení měnové politiky pak ekonomice vyhovuje, a pokud by v určitých situacích nevyhovovalo, rozpočtová politika a celkově pružná ekonomika dokáží toto nevyhovující působení měnové politiky nahradit. Země pak může plně využít výhod společné měny. Mezi ně patří zejména odstranění kurzového rizika vůči hlavním obchodním partnerům, poplatků za směnu domácí měny za euro apod. Zemi, která není sama schopna dosáhnout nízké a stabilní inflace, navíc přijetí eura umožní dosáhnout příznivějšího makroekonomického prostředí. Odstranění těchto nákladů a

problémů zvýší užitečnost peněz jako prostředku směny, povede k prohloubení mezinárodní dělby práce a zvýšení zahraničního obchodu a investic.

Pokud však ekonomika země není sladěna s eurozónou, není pružná a pokud rozpočtová a další politiky nemají dostatečný prostor pro aktivní působení na ekonomiku, pak přijetí eura může být pro zemi riskantní. V případě, že by euro přijala a poté čelila jiným šokům než jádro eurozóny, působení měnové politiky ECB na domácí ekonomiku by bylo nevhodné a ke zlepšení ekonomické situace by nemohl přispět ani vývoj měnového kurzu. Pokud by navíc ekonomiku nebylo možné stabilizovat ani rozpočtovou politikou či jinými nástroji, pak by vážně hrozilo, že se ekonomika začne chovat velmi kolísavě – období konjunktury by střídala recese a HDP, zaměstnanost a inflace by značně kolísaly.

Ačkoliv nebude mít Česká republika po přijetí eura možnost nastavovat vlastní měnovou politiku, bude se spolupodílet na rozhodování ECB. Guvernér ČNB bude členem hlavního rozhodovacího orgánu ECB – Rady guvernérů – a bude se účastnit hlasování o nastavení eurových úrokových sazeb. V tomto hlasování však bude muset odhlížet od českých zájmů a hledět na zájem eurozóny jako celku. ČNB bude i po vstupu do eurozóny nadále vykonávat pravomoci, které nepřevéde na ECB (např. dohled nad finančním trhem, ale i emise „českého“ eurového oběživa, platební styk, ochrana spotřebitele na finančním trhu atd.). (Filáček 2017)

4. PROBLÉMY SPOLEČNÉ MĚNY

Podle názoru profesora Oldřicha Rejnuše je euro jedním z důvodů, proč se Evropská unie rozpadne. Již v roce 2012 řekl tehdejší guvernér ČNB Miroslav Singer, že v důsledku jednotné evropské měny dochází k tomu, že ekonomicky nejsilnější Německo získává stále větší cenovou konkurenceschopnost, v důsledku čehož jsou deficity běžných účtů především jihoevropských států stále silněji vyvažovány přebytky běžného účtu Německa.

George Friedman dokonce tvrdí, že Německo se stalo exportní velmocí s nejvyšším přebytkem od svého sjednocení. Pokud Německo exportuje zboží do ekonomicky slabších zemí, které nemají peníze, tak jim na ně musí půjčit. To ovšem znamená, že Německo získává sice exportem peníze, které však pocházejí z úvěrů, které odběratelům poskytují německé podniky či banky. Ekonomiky sousedních států nelze úvěrovat neustále, poněvadž by zbankrotovaly. Podle Friedman se proto odbytiště, kam Německo exportuje, zmenšují. A pokud nebude mít Německo dostatek příjmů z exportu, nebude mít z čeho půjčovat jiným státům, které si tak nebudou moci kupovat jeho zboží.

Z toho vyplývá, že v Evropě narůstá velice významný problém, na který dnes doplácí například Itálie, které se již vzhledem k zadluženosti státu a nedobytnosti bankovních úvěrů začíná hroutit bankovní systém, což se ovšem týká i dalších zemí eurozóny. A Německo bude nutně muset Itálii podržet, poněvadž její bankrot by způsobil zhroucení celé eurozóny, a tím zřejmě i Německa.

Pokud je potlačeno tržní fungování úrokových sazeb, nemůže fungovat hospodářský cyklus. Pokud nefunguje princip hospodářského cyklu, nemůže docházet k periodické očistě ekonomického systému, a tudíž nemůže fungovat ani tržní ekonomika, bez čehož nemůže být fungování ekonomiky efektivní. Státy bez vlastní měny přišly o podstatnou část své právní suverenity a jejich vlády již nemají k dispozici potřebné nástroje k tomu, aby mohly svoji ekonomiku řídit. Tím, že postupně ubývá plně suverénních států s vlastní měnou, ubývá také svéprávných subjektů, což ničí hospodářskou soutěž, kterou nelze nahradit.

Podle vyjádření dnešních politiků je nezbytné se připojit ke společné měně především z toho důvodu, že společná měna bude rozdělovat státy na první a druhou kategorii. K tomuto dělení profesor Rejnuš dodává, že je třeba definovat, co je myšleno termíny „státy první a druhé kategorie“. Vlastně jde pouze o slovní hříčku, poněvadž ze čtyř nejvýznamnějších zemí eurozóny, kterými jsou bezesporu Německo, Francie, Itálie a Španělsko, by byly – nebýt Evropské centrální banky – již tři z těchto států v bankrotu. Z toho vyplývá, že za státy „první kategorie“ lze podle této nejasné terminologie považovat nikoli nejúspěšnější, ale pouze největší a nejsilnější státy eurozóny disponující výsadou, že mohou de facto beztržně porušovat platné zásady Evropské unie. Konkrétně tím v daném případě myslím ustanovení EU omezující schodky veřejných rozpočtů.

Na straně odpůrců společné měny stála také Margaret Thatcherová. Ta ve své knize *Umění vládnout* uvádí pro dnešní dobu, kdy se opět začíná uvažovat o přijetí společné měny, velmi inspirativní myšlenky a zkušenosti: Důvody zachování britské libry není třeba britskému vlastenci vysvětlovat. Právo vydávat a spravovat vlastní měnu je základním aspektem suverenity státu. Suverenita je nezbytným, nikoliv však postačujícím předpokladem svobody a demokracie. Pokud vláda nemá skutečně plnou moc vládnout, nemůže to být skutečná vláda, nemůže být oporou ústavy a její demokratický mandát se stává nesmyslem.

Bez vlastní měny by Británie ztratila moc rozhodovat o vlastní hospodářské politice. S jednotnou měnou přijde jednotná úroková sazba, která nebude brát v úvahu potřeby Británie, ale potřeby celé řady dalších zemí – což je ten nejlepší recept na střídání vysoké prosperity a hlubokých krizí. Došlo by také k tlaku, aby Evropa rozhodovala i o našem rozpočtu.

Další negativní věcí je fakt, že chybí jakékoliv ustanovení o možnosti, vrátit se k vlastní měně. Neexistuje žádný takový mechanismus. Sice neexistuje ani žádný zákaz, ale finanční a technické překážky by byly obrovské. Margaret Thatcherová připojuje svoji zkušenost s tím, když byla britská libra součástí evropského mechanismu směnných kurzů (ERM – Exchange Rate Mechanism). Schválená politika ERM byla taková, že to, co by se dalo nazvat neoficiální librou, stínovalo od března 1987 německou marku. Důsledkem byly příliš nízké úrokové sazby, které zvyšovaly inflaci. Libra oficiálně vstoupila do ERM v říjnu 1990. ERM se začalo chovat jako předehra k hospodářské a měnové unii. Udržování přesné parity směnných kurzů mělo přednost před všemi ostatními ekonomickými činiteli. Taková rigidita však měla katastrofální ekonomické důsledky. Německo si půjčovalo, aby pokrylo náklady spojené se sjednocením Německa. Jeho úrokové sazby se zvedly, mechanismem ERM se takto vysoké sazby dostaly i do Velké Británie a prodloužily recesi. V září 1992 se musela libra z ERM stáhnout. Libra se navzdory všem předpovědím nezhroutila, ekonomika nezkolabovala a dokonce začala ožívat. Pokud by tehdy Velká Británie patřila do měnové unie, dopady na ekonomiku by byly podstatně silnější. Neexistoval totiž žádný způsob, jak pomocí ekonomice snížením úrokových sazeb. Ekonomika by byla uzavřena v nevyhovujících úrokových sazbách a v restriktivní měnové politice. (Thatcherová, 2003)

Obrázek 1 Názor Čechů na přijetí eura (v %)

Zdroj: ČESKÁ TELEVIZE. *Z-evropských-fondu-opravujeme-skoly-ale-eura-se-bojime-kritizuje-ekonom-sedlacek*. In: Česká televize [online]. Praha [cit. 2017-06-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/2153166-z-evropskych-fondu-opravujeme-skoly-ale-eura-se-bojime-kritizuje-ekonom-sedlacek>

Česká republika se od data vstupu do Evropské unie automaticky účastní i hospodářské a měnové unie, přičemž získala statut členské země s dočasnou výjimkou pro zavedení eura. Není tedy zatím členem eurozóny, nicméně přijala závazek do ní v budoucnu vstoupit a zavést společnou měnu. Bilance výhod a nákladů spojených se zavedením eura bude záviset na vyřešení aktuálních problémů v eurozóně a posléze na schopnosti české ekonomiky fungovat bez nezávislé měnové politiky. Tato schopnost bude ovlivněna podobností hospodářského vývoje české ekonomiky s vývojem v eurozóně, neboť stupeň jejich sladění bude spoluurčovat vhodnost nastavení společných měnových podmínek v eurozóně pro aktuální situaci v České republice. Důležitým faktorem bude zároveň její schopnost rychlého přizpůsobení asymetrickým ekonomickým šokům. (ČNB, 2015)

Dále je třeba mít na paměti, že skutečným cílem při zavedení eura bylo vystavět superstát, který bude silným konkurentem pro USA a Čínu. Dokládají to mimo jiné také slova některých politiků:

Chceme mít Evropu sjednocenou politicky. Bez unie monetární nemůže existovat unie politická a obráceně. (Helmut Kohl)

Zavedení společné evropské měny nebylo v žádném případě rozhodnutí pouze ekonomické. Monetární unie požaduje, abychom my Evropané rázně pohnuli s politickou integrací (Gerhard Schroder)

Zavedení jednotné měny není v prvé řadě aktem ekonomickým, ale spíše aktem suverenity, a tudíž významným aktem politickým. (ministr zahraničí Německa Joshka Fisher).

Ted' potřebujeme hospodářskou vládu eurozóny. (francouzský ministerský předseda Lionel Jospin). (Thatcherová, 2003)

To je několik vyjádření bývalých politiků, které dokládají, že společná měna je skutečně spíše politickým aktem. Margaret Thatcherová byla vždy jednou z výrazných odpůrkyň přijetí společné měny a bojovala za udržení libry ve Velké Británii. Zachování libry považovala za podstatnou součást svrchovanosti státu. Dále ještě dává za příklad Severoamerickou zónu volného obchodu NAFTA (North American Free Trade Area). Toto společenství tvoří USA, Kanada a Mexiko a funguje dokonale a bez společné měny. V květnu 2001 se vyjádřila ke společné měně takto:

- Zrušit libru ve prospěch eura by pro Británii znamenalo obrovskou ztrátu moci vládnout sama sobě

- Ekonomické přínosy, které by euro mělo znamenat, buď vůbec neexistují, nebo jsou nicotné, nebo jich lze dosáhnout jinými prostředky
- Ekonomické nevýhody jsou podstatně větší pro Británii než pro ostatní země. (Thatcherová, 2003)

5110. Dostupný z http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategie_dokumenty/pristoupeni_emu.html

7. THATCHER, Margaret. Umění vládnout: strategie pro svět v pohybu. Praha: Prostor, 2003. Obzor (Prostor). ISBN 80-726-0089-3

5. ZÁVĚR

Česká republika bude i v dalších letech politicky stále více tlačena k tomu, aby společnou měnu přijala. Hlavním argumentem bude, že pouze státy se společnou měnou budou státy tzv. 1. kategorie a bude tedy třeba se do této kategorie dostat. Dle mého názoru, neexistuje takový důvod. Politická rozhodnutí z poslední doby dokazují, že i když tzv. „sedíme u jednoho stolu“, nemají naše názory tak velkou sílu. Vzdání se vlastní měnové politiky by přineslo vzdání se velké části suverenity. Česká republika by tak rezignovalo na ovlivňování vlastní ekonomiky podle vlastních potřeb. Velmi poučné v této oblasti jsou zmiňované zkušenosti Margaret Thatcherové.

K hlavním překážkám přijetí eura patří nedokončený proces reálné ekonomické konvergence České republiky, včetně konvergence cenové hladiny k průměru eurozóny. V některých aspektech je nadále nedostatečná pružnost trhu práce a přetrvávají odlišnosti ve struktuře českého hospodářství oproti eurozóně. Stejně tak i situaci v samotné eurozóně nelze hodnotit jako dostatečně stabilizovanou. (MF ČR, ČNB, 2015).

V neposlední řadě, tady hraje jistě roli i neekonomický faktor. Přišli bychom o určitý národní symbol. Vždyť každá měna svým způsobem charakterizuje daný stát navenek, je to jeho značka, je to jeho odlišení od ostatních států tak, jak se odlišují firmy mezi sebou. Není správné splynout s davem a mít jednotnou měnu, tím by zanikl určitý symbol suverenity České republiky. Nemyslím si, že snížení transakčních nákladů v souvislosti s přeměnou domácí měny na zahraniční, za takovou změnu stojí. Nejedná se o rozhodnutí, které by se týkalo jen naší generace, ale jedná se o rozhodnutí, které se týká budoucích generací.

Příspěvek vznikl v rámci projektu „Aktuální trendy ve vývoji finančních trhů“, podpořeného z prostředků institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace v roce 2017.

Zdroje

1. EUROSTAT, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_finance_statistics/cs#V1.C3.A1dn.C3.AD_dluh
2. FILÁČEK, Jan. ČNB a euro. In: Česká národní banka [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-06-19]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/vzdelavani/mp_clanky/kapitoly/mp_14.html
3. KLAUS, Václav. Zbytečné a zavádějící dnešní vyvolání debaty o euru v České republice, Institut Václava Klause, 2014, dostupné <http://www.institutvk.cz/ostatni-texty/vaclav-klaus-zbytecne-zavadejici-dnesni-vyvolani-debaty-o-euru-v-ceske-republice>
4. KLAUS, Václav. Ekonomie a ekonomika: texty z let 1996-2006. Vyd. 1. V Praze: Knižní klub, 2006., str. 327 – 331, ISBN 8024217457.
5. KOLMAN, Vladimír. Euro ano, nebo ne? Některé aspekty přijetí eura v České republice [online]. 2017, , 2 [cit. 2017-06-19]. Dostupné z: <http://casopisargument.cz/2017/04/26/euro-ano-nebo-ne-ektere-aspekty-prijeti-eura-v-ceske-republice/>
6. Ministerstvo financí ČR a Česká národní banka. Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou. Prosinec 2015. Praha, 2015. ISSN 2336-